

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2023/1869**z dnia 10 maja 2023 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) za rok budżetowy 2021**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób za rok budżetowy 2021,
 - uwzględniając art. 100 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego nr 13/2022,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0146/2023),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z zestawieniem dochodów i wydatków ⁽¹⁾ ostateczny budżet Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (zwanym dalej „Centrum”) na rok budżetowy 2021 wyniósł 168 115 000 EUR, co stanowi wzrost o 169,03 % w porównaniu z 2020 r., co jest uzasadnione nowymi działaniami przydzielonymi Centrum w związku z rozpoczęciem funkcjonowania przez europejski Urząd ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia (HERA); mając na uwadze, że ok. 98,74 % budżetu Centrum pochodzi z budżetu Unii;
- B. mając na uwadze, że w swoim sprawozdaniu dotyczącym rocznego sprawozdania finansowego Centrum za rok budżetowy 2021 (zwanym dalej „sprawozdaniem Trybunału”) Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem”) stwierdził, iż uzyskał wystarczającą pewność, że roczne sprawozdanie finansowe Centrum jest wiarygodne oraz że operacje leżące u jego podstaw są legalne i prawidłowe;

Zarządzanie budżetem i finansami

1. odnotowuje z zadowoleniem, że wysiłki związane z monitorowaniem budżetu w ciągu roku budżetowego 2021 doprowadziły do osiągnięcia wskaźnika wykonania środków na zobowiązania na bieżący rok w wysokości 99,35 %, co oznacza wzrost o 2,58 % w porównaniu z rokiem 2020; odnotowuje, że wskaźnik wykonania środków na płatności w bieżącym roku wyniósł 64,08 %, co oznacza spadek o 11,18 % w porównaniu z poprzednim rokiem;
2. zwraca uwagę, że w 2021 r. wdrażanie strategii Centrum na lata 2021–2027 przebiegało powoli ze względu na pandemię COVID-19 i nowe obowiązki nałożone na Centrum w kontekście ustanowienia HERA; wzywa Komisję do przyznania Centrum zasobów niezbędnych do realizacji celów strategii na lata 2021–2027 oraz realizacji mandatu Centrum zgodnie ze zmienionym rozporządzeniem (WE) nr 851/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾;

Wydajność

3. pochwała stałe prace Centrum nad pandemią COVID-19, a w szczególności usprawnienie procesów związanych z wydarzeniami w dziedzinie zdrowia publicznego w oparciu o wnioski wyciągnięte z pandemii i międzynarodową analizę porównawczą; zauważa jednak, że realizacja niektórych wyników w ramach planu stanu zagrożenia zdrowia publicznego Centrum została odroczone;

⁽¹⁾ Dz.U. C 141 z 29.3.2022, s. 39.

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 851/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiające Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (Dz.U. L 142 z 30.4.2004, s. 1).

4. zauważa, że Centrum zrealizowało 74 % wyników przewidzianych w jednolitym dokumencie programowym na lata 2021–2023; zauważa, że 16 % planowanych działań Centrum wciąż nie zostało rozpoczętych z końcem 2021 r. lub były one opóźnione; zauważa, że większość opóźnień w osiągnięciu planowanych celów na 2021 r. wynikała z dużego obciążenia pracą związanego z pandemią COVID-19 zarówno w Centrum, jak i w państwach członkowskich lub organizacjach partnerskich; zauważa, że w 2021 r. Centrum było zaangażowane w wiele działań związanych z COVID-19, takich jak m.in. prowadzenie nadzoru epidemiologicznego dotyczącego COVID-19 oraz publikacja wytycznych naukowych w celu wsparcia procesu decyzyjnego w dziedzinie zdrowia publicznego;
5. zauważa wysiłki Centrum związane z przygotowaniem struktury dla HERA oraz wniosek o wspieranie przez Centrum państw członkowskich w tworzeniu lub rozszerzaniu ich zdolności i możliwości w zakresie sekwencjonowania całego genomu za pomocą dotacji;
6. zauważa, że Centrum nadal opracowuje i wdraża nowy, oparty na wskaźnikach europejski system nadzoru w EpiPulse w celu stopniowego objęcia nadzorem Unii COVID-19 oraz wszystkich innych chorób i stanów zdrowotnych; wzywa Centrum do stałego informowania organu udzielającego absolutorium o postępach w budowie tego systemu;
7. zauważa, że w 2021 r. Centrum odbyło trzecie wspólne posiedzenie strategiczne z kluczowymi zainteresowanymi stronami, a tematy dyskusji wybrano m.in. na podstawie trzeciej oceny zewnętrznej;
8. z zadowoleniem przyjmuje współpracę Centrum z innymi agencjami Unii, taką jak współpraca z Europejską Agencją Leków (EMA) w celu ustanowienia nowej platformy monitorowania szczepionek; zauważa, że Centrum rozszerzyło swój cel, jakim było zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego w Unii, na wzmocnienie współpracy i koordynację między Centrum a partnerami w krajach spoza Unii;
9. z zadowoleniem odnotowuje, że Centrum nadal dzieli się najlepszymi praktykami i regularnie współpracuje z innymi agencjami Unii, w szczególności z Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności, EMA i Europejskim Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii; zauważa ponadto, że Centrum uczestniczy w międzyinstytucjonalnych procedurach przetargowych organizowanych przez inne agencje Unii; zachęca Centrum do aktywnego poszukiwania dalszej i szerszej współpracy z odpowiednimi organizacjami i stowarzyszeniami, właściwymi organami krajowymi i organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Światowa Organizacja Zdrowia, przy jednoczesnym unikaniu powielania istniejących wytycznych;

Polityka kadrowa

10. zwraca uwagę, że w dniu 31 grudnia 2021 r. plan zatrudnienia wdrożono w 95,2 % – przyjęto 198 pracowników zatrudnionych na czas określony, podczas gdy budżet Unii przewidywał 208 stanowisk w tej kategorii pracowników (w porównaniu ze 180 stanowiskami przewidzianymi w 2020 r.); zauważa, że w 2021 r. Centrum zatrudniało również 112 pracowników kontraktowych i pięciu oddelegowanych ekspertów krajowych;
11. z zaniepokojeniem zauważa brak równowagi płci wśród kadry kierowniczej wyższego szczebla Centrum, gdzie cztery z sześciu osób (66,67 %) to mężczyźni; odnotowuje rozkład równowagi płci wśród całego personelu Centrum, gdzie 170 z 271 pracowników (62,73 %) to kobiety; wzywa Centrum, aby jak najszybciej podjęło konkretne działania w celu osiągnięcia równowagi płci na wszystkich szczeblach hierarchii Centrum oraz by złożyło sprawozdanie organowi udzielającemu absolutorium; przypomina również o znaczeniu wyważonej reprezentacji geograficznej wśród kadry kierowniczej i personelu Centrum;
12. zwraca uwagę, że Centrum ma politykę ochrony godności osobistej i zapobiegania molestowaniu; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że oprócz intranetowej strony internetowej poświęconej „Środowisku pracy opartemu na szacunku” Centrum zapewniło nowym i obecnym pracownikom internetowy „program powitalny”, który wyjaśnia im politykę przeciwdziałania molestowaniu i jego definicje oraz sposoby zgłaszania przypadków molestowania; przyjmuje do wiadomości, że w 2021 r. nie zgłoszono, nie zakończono w ramach procedury wewnętrznej ani nie wniesiono do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej żadnej sprawy dotyczącej molestowania; zauważa ponadto, że w 2021 r. uruchomiono projekt dotyczący szacunku w miejscu pracy;
13. zauważa, że Centrum otrzymało 73 dodatkowe stanowiska, na których może zatrudniać w latach 2021–2024 (w porównaniu z 46 stanowiskami w 2021 r.) ze względu na przedłużający się kryzys sanitarny i efekt dużej dotacji na HERA, którą Centrum otrzymało w 2021 r.; zauważa ponadto, że w związku z tym oczekuje się, że 20 stanowisk dla krótkoterminowych pracowników kontraktowych przydzielonych Centrum w 2020 r. ma zostać stopniowo zlikwidowanych do 2023 r.;

14. przypomina o znaczeniu opracowania długoterminowej polityki kadrowej uwzględniającej równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, poradnictwo przez całe życie oraz zapewnienie specjalnych możliwości szkoleniowych w zakresie rozwoju kariery zawodowej, równowagę płci na wszystkich szczeblach personelu, telepracę, prawo do bycia offline, poprawę równowagi geograficznej w celu zapewnienia odpowiedniej reprezentacji wszystkich państw członkowskich oraz rekrutację i integrację osób z niepełnosprawnościami, a także zapewnienie ich równego traktowania i powszechnego promowania ich szans;

Udzielanie zamówień publicznych

15. zauważa, że w 2021 r. Centrum zawarło łącznie 257 umów obejmujących 21 umów ramowych, 14 umów bezpośrednich i 131 umów szczegółowych; zauważa, że w 2021 r. Centrum zawarło również 27 ramowych umów o partnerstwie, 24 umowy o dotacje na działania dla krajowych organów ds. zdrowia publicznego oraz 40 szczegółowych umów o udzielenie dotacji; zauważa, że Centrum przystąpiło do 20 umów międzyinstytucjonalnych i międzyagencyjnych, które wynikają z procedur przetargowych przeprowadzonych przez inne podmioty i w ramach których Centrum może nabywać produkty lub usługi;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

16. przyjmuje do wiadomości wprowadzone środki i aktualnie wdrażane działania Centrum pozwalające zapewnić przejrzystość, zapobiegać konfliktom interesów i zarządzać nimi oraz chronić sygnalistów; z uznaniem przyjmuje do wiadomości konkretną trzyetapową ocenę występowania potencjalnych konfliktów, taką jak zbieranie deklaracji o braku konfliktu interesów, przegląd i ocenę wszelkich zidentyfikowanych konfliktów oraz podejmowanie decyzji w sprawie odpowiednich działań w celu zapewnienia niezależności Centrum; zauważa ponadto, że zgodnie z odpowiedziami na standardowy kwestionariusz Centrum nie odnotowało w 2021 r. faktycznych konfliktów interesów zgłoszonych swojemu Komitetowi ds. przeglądu deklaracji o braku konfliktu interesów;
17. zauważa, że w 2021 r. Centrum było w trakcie wdrażania wewnętrznej procedury dotyczącej konfliktu interesów pracowników oraz że pracownik ds. zgodności z przepisami i sekcja ds. zasobów ludzkich współpracują przy wdrażaniu tej procedury; wzywa Centrum do informowania o rozwoju sytuacji w tym względzie;
18. podkreśla potrzebę wprowadzenia bardziej systematycznych przepisów dotyczących przejrzystości, niezgodności, konfliktu interesów, nielegalnego lobbingu i efektu „drzwi obrotowych”; wzywa Centrum do wzmocnienia mechanizmów kontroli wewnętrznej, w tym do ustanowienia wewnętrznego mechanizmu antykorupcyjnego;
19. zwraca uwagę na rozpoczęte przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i zakończone w 2021 r. strategiczne dochodzenie w sprawie sposobu gromadzenia i przekazywania informacji przez Centrum podczas pandemii COVID-19, ze szczególnym uwzględnieniem wczesnej fazy kryzysu; wyraża ubolewanie z powodu ustaleń Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, że Centrum nie dysponowało wystarczającymi środkami, aby uzyskać wszystkie niezbędne informacje od państw członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje podjęte przez Centrum działania mające na celu wprowadzenie środków ułatwiających obywatelom śledzenie zmian w doradztwie naukowym Centrum oraz zapoznanie się z danymi leżącymi u podstaw jego ocen naukowych; wzywa Centrum do zapewnienia pełnej przejrzystości przy publikowaniu badań naukowych oraz do zwiększenia zdolności komunikacji zewnętrznej z opinią publiczną poprzez zagwarantowanie, że wszystkie kluczowe informacje będą prezentowane we wszystkich językach Unii i będą łatwo dostępne dla obywateli Unii;

Kontrola wewnętrzna

20. zauważa, że w styczniu 2021 r. Centrum otrzymało sprawozdanie końcowe z audytu Służby Audytu Wewnętrznego (IAS) dotyczące kontroli metod zarządzania zasobami ludzkimi i etyki w Centrum w 2020 r.; zauważa, że w wyniku tej kontroli wydano cztery zalecenia, z których dwa sklasyfikowano jako bardzo ważne, a dwa jako ważne, oraz że Centrum wdrożyło jedno zalecenie, a wdrożenie pozostałych trzech zaplanowano na koniec 2022 r.; wzywa Centrum do informowania organu udzielającego absolutorium o wdrożeniu planu działania; zauważa ponadto, że w 2021 r. Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadziła ograniczony przegląd wdrażania nowych ram kontroli wewnętrznej oraz że w ramach tej kontroli sformułowano cztery zalecenia, z których wszystkie uznano za ważne; wzywa Centrum do poinformowania organu udzielającego absolutorium o rozwoju sytuacji w tym względzie;

21. zauważa, że samoocena Centrum dotycząca wdrożenia ram kontroli wewnętrznej z 2021 r. wykazała, że system kontroli wewnętrznej istnieje i funkcjonuje, ale potrzebne są pewne usprawnienia; odnotowuje w szczególności cel Centrum, jakim jest opracowanie wewnętrznej polityki komunikacyjnej opartej na ogólnej polityce komunikacyjnej Centrum na lata 2021–2027, w tym komunikacji dotyczącej celów i zadań kontroli wewnętrznej; wzywa Centrum do poinformowania organu udzielającego absolutorium o rozwoju sytuacji w tym względzie;
22. przypomina o znaczeniu wzmocnienia systemów zarządzania i kontroli w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania Centrum; stanowczo podkreśla potrzebę wprowadzenia skutecznych systemów zarządzania i kontroli, aby uniknąć potencjalnych konfliktów interesów, braku kontroli ex ante/ex post, nieodpowiedniego zarządzania zobowiązaniami budżetowymi i prawnymi oraz niezgłaszania kwestii w rejestrze wyjątków;

Cyfryzacja i transformacja ekologiczna

23. zauważa, że siedziba Centrum jest certyfikowana jako „zielony budynek”, a ponadto w 2020 r. otrzymała ona certyfikat środowiskowy „BREEAM-in use”, ocena: bardzo dobra; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że energia elektryczna Centrum pochodzi w 100 % z energii wodnej; zauważa, że Centrum zakończyło pierwszy etap wdrażania systemu zarządzania środowiskowego opartego na systemie ekozarządzania i audytu (EMAS); wzywa Centrum do poinformowania organu udzielającego absolutorium o rozwoju sytuacji w tym względzie;
24. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w latach 2020–2022 Centrum było w stanie uzyskiwać i rozpowszechniać dane epidemiologiczne dotyczące COVID-19 na całym świecie dzięki automatyzacji wyszukiwania w internecie; z zadowoleniem przyjmuje współpracę w ramach europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia oraz przygotowywanie projektu pilotażowego;
25. zauważa, że w 2021 r. Centrum nadal było atakowane przez cyberprzestępców i hakerów oraz że w odpowiedzi na to Centrum wdrożyło dodatkowe środki cyberbezpieczeństwa, takie jak Microsoft Defender, narzędzia kryminalistyczne do pogłębionej analizy, system zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz zarządzanie uprzywilejowanym dostępem/identyfikacją; zauważa, że Centrum opracowało politykę cyberbezpieczeństwa, a także zwiększyło liczbę pracowników zajmujących się bezpieczeństwem informatycznym, zauważa ponadto, że Centrum było w trakcie tworzenia organu ds. bezpieczeństwa; wzywa Centrum do zastosowania się do zaleceń Trybunału zawartych w sprawozdaniu specjalnym na temat cyberbezpieczeństwa instytucji, organów i agencji UE, w którym Trybunał prosi instytucje, organy i jednostki organizacyjne UE ⁽³⁾ o stworzenie ram zarządzania ryzykiem w zakresie bezpieczeństwa IT obejmujących całą infrastrukturę informatyczną oraz przeprowadzanie regularnych ocen ryzyka i zapewnianie systematycznych szkoleń mających na celu szersze uświadamianie wszystkich pracowników, w tym kadry kierowniczej; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje niedawno przyjętą politykę cyberbezpieczeństwa obejmującą wszystkie aspekty, począwszy od potrzeb i oczekiwań biznesowych, po umiejętności i uświadamianie pracowników oraz bezpieczeństwo; wzywa Centrum do poinformowania organu udzielającego absolutorium o rozwoju sytuacji w tym względzie;
26. przypomina, jak ważne jest podniesienie poziomu cyfryzacji w Centrum pod względem wewnętrznego funkcjonowania i zarządzania, a także w celu przyspieszenia cyfryzacji procedur; zachęca Centrum do przejścia w miarę możliwości na zarządzanie dokumentami i procesami wewnętrznymi bez użycia papieru; podkreśla, że Centrum musi nadal aktywnie działać w tym obszarze, aby uniknąć przepaści cyfrowej między agencjami; zwraca jednak uwagę na konieczność podejmowania wszystkich niezbędnych środków bezpieczeństwa, aby uniknąć wszelkiego ryzyka dla bezpieczeństwa informacji przetwarzanych online;
27. zachęca Centrum do ściślejszej współpracy z ENISA (Agencją Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) i CERT-UE (zespołem reagowania na incydenty komputerowe w instytucjach, organach i agencjach Unii), a także do regularnej oceny ryzyka w zakresie infrastruktury informatycznej oraz zapewnienia regularnych audytów i testów swojego cyberbezpieczeństwa; sugeruje oferowanie regularnie aktualizowanych programów szkoleniowych w zakresie cyberbezpieczeństwa wszystkim pracownikom Centrum, w tym kadry kierowniczej, jako kluczowego elementu skutecznych ram bezpieczeństwa cybernetycznego Centrum;

⁽³⁾ Sprawozdanie specjalne nr 05/2022 pt. „Cyberbezpieczeństwo instytucji, organów i agencji UE: poziom przygotowania ogólnie nieadekwatny do zagrożeń”, s. 44.

Ciągłość działania podczas kryzysu związanego z COVID-19

28. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Centrum do utrzymania daty rozpoczęcia programu stypendialnego „Fellowship Programme for Cohort 2021”, który bezpośrednio przyczynia się do wzmocnienia zdolności reagowania na zagrożenia transgraniczne poprzez zapewnienie modułów w całości dostępnych online;
29. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przez cały rok 2021 Centrum nadal było wysoce zaangażowane w prace mające na celu ograniczenie pandemii COVID-19; zauważa, że główne działania Centrum w tym okresie dotyczyły wspierania strategii szczepień i planów dystrybucji szczepionek, stosowania nadzoru i wywiadu epidemiologicznego, informacji behawioralnych na temat akceptacji szczepień i wyszczerpienia, oceny ryzyka i obaw oraz ustanowienia ośrodka prognozowania dla COVID-19; podkreśla, że Centrum przeprowadziło i opublikowało 22 szybkie oceny ryzyka/ognisk choroby oraz odpowiedziało na ponad 600 wniosków od zainteresowanych stron; zauważa, że Centrum kontynuowało również opracowywanie cotygodniowych komunikatów orientacyjnych dotyczących COVID-19 i publikowanie map w związku z zaleceniem Rady w sprawie skoordynowanego podejścia do środków dotyczących podróży w UE;
30. odnotowuje, że w 2021 r. Centrum zakończyło wdrażanie zaleceń z zewnętrznego przeglądu strategicznego i przeglądu wyników reakcji ECDC na COVID-19 przeprowadzonego przez Centrum w 2020 r.;

Inne uwagi

31. zauważa, że w sprawozdaniu specjalnym nr 13/2022 ⁽⁴⁾ Trybunał stwierdził, że Centrum nie ocenia kompleksowo użyteczności i oddziaływania swoich wytycznych, i wzywa Centrum do regularnego uzyskiwania informacji zwrotnych od zainteresowanych stron w celu wypełnienia tej luki;
32. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2021 r. Centrum nadal cieszyło się dużym zainteresowaniem w mediach, mediach społecznościowych i za pośrednictwem swoich stron internetowych w związku z naturalną ewolucją pandemii COVID-19; zauważa, że w 2021 r. strona internetowa Centrum miała ponad 18 mln odsłon stron, co stanowi spadek w porównaniu z 32 mln w 2020 r.; zauważa, że zespół ds. prasy i mediów Centrum rozpatrzył 963 wniosków medialnych w porównaniu z około 1 917 w roku poprzednim; zauważa, że Centrum odnotowało wzrost liczby obserwujących na Twitterze o 18 % oraz wzrost liczby fanów i obserwujących na Facebooku o 44 %; zachęca Centrum do kontynuowania tej tendencji i rozważenia możliwości dzielenia się najlepszymi praktykami z innymi agencjami Unii w celu maksymalnego rozpowszechnienia ich działań wśród ogółu społeczeństwa;
33. z zadowoleniem przyjmuje czynne zaangażowanie Centrum we wspólne działanie TERROR, mające na celu usunięcie luk w gotowości zdrowotnej państw członkowskich oraz wzmocnienie reakcji na biologiczne i chemiczne ataki terrorystyczne; wzywa Centrum do dalszego zwiększania zaangażowania w przeciwdziałanie zagrożeniom bezpieczeństwa;
34. wzywa Centrum do dalszego rozwijania efektów synergii (np. w dziedzinie zasobów ludzkich, zarządzania budynkami, usług informatycznych i bezpieczeństwa), współpracy i wymiany dobrych praktyk z innymi agencjami Unii w celu poprawy wydajności;
35. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z dnia 10 maja 2023 r. ⁽⁵⁾ w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji.

⁽⁴⁾ Sprawozdanie specjalne nr 13/2022 pt. „Swobodne przemieszczanie się w UE podczas pandemii COVID-19: ograniczony nadzór nad kontrolami na granicach wewnętrznych i nieskoordynowane działania państw członkowskich”, s. 41.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0190.